

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ES SZÉPIRODALMI HETILAP.
UDVARHELYYÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA, AZ UDVARHELYYÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS AZ UDVARHELYMEGYEI ÁLTALÁNOS
TANÍTÓ-EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI DIJAK: Egész évre 4 frt. Félévre 2 frt. Negyed-
évre 1 frt. Papok-, tanítók- és községi előjáróknak egész évre
3 frt., a tanító-egylet tagjainak, községi és körjegyzőknek 2 frt.
50 kr. — Egy példány ára 8 kr.
Megjelen hetenkint egyszer: vasárnap.

Felolvasó szerkesztő és kiadó-tulajdonos
B E T E G H P Á L.

Hivatalos hirdetések 100 szóig minden szó 2 kr, azonfelül 1 kr
magánhirdetések □ em-ként 3 kr, többszöri közlésnél 2 kr-ért
közöltnék. — Bélyegdíj külön 30 kr. — Nyilt-tér sora 50 kr.
Hirdetés és nyilt-tér díja előre fizetendő.

Hirdetéseket a lap részére elfogad minden hirdetői iroda

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: B E T E G H P Á L könyvnyomdája és könyvkötészet (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemény, előfizetés és hirdetés intézendők.
Kéziratok nem adtnak vissza.

Egy lépés a cél felé.

Mint a fülünkbe csendülő vészharang figyelmeztető szava, úgy hangzik nap-nap után mindenfelől az a panasz, hogy székely népünk százával vándorol Romániába: maga és családja számára betevő falatját megszerezni. A mi kevés ingó-bingó jószágja van eladja, földcsékjét másra bizza, a begyűlt összeggel pedig megyen az igéret földére, a honnan nagyon sokan megványolt testtel, szakadozott ruhával, egy árva krajczár nélkül térnek vissza számtalan esetben.

Ha e szomorú állapotra gondolunk, önkénytelenül ajkunkra jó a kérdés: mi adja kezébe székely testvéreinknek a vándorbotot? S a felelet rendesen e pár szóból áll: a szegénység és vele járó nélkülözés.

Tagadhatlan, hogy a kivándorló szegény emberek gyakran nagy nélkülözéseknek vannak kitéve, de vajjon a munkáskéz nem kaphatná-e meg itthon is munkája bérét, mikor általános a panasz munkashiány miatt? Bizonyára megkaphatná. Romániában időnkint — kivált ha munkashiány mutatkozik — nagyobb napibért ígérnek; a mi ugyan gyakran csak ígéretnek marad, de azért a tájekoatlan és tapasztalatlan nép kap rajta s jó reménységgel megy az ígéret felé. Azért első sorban ezt kell megakadályozni muhatlanul, mert egy-egy ilyen ut tönkre teszi szegényebb népünknek előbbi évi keresményét is. Ezeknek tudatában ismét az a kérdés áll előttünk: mit tegyünk hát?... mert birtok kevés van nálunk; de az a kevés annyira meg van ovszolja, hogy alig akad, vagy tán nincs egyetlen székely ember is, kinek valami kis földcsékje ne volna. Nézetem szerint legjobb orvosság az lenne, ha gazdálkodásunkat intenzívebbé tennék.

Vezessük bele különösen a fiatal nemzedéket a gyümölcsözőbb gazdálkodásba. Mutassunk utat és módot, hogyan lehet kis területről is tisztességes jövedelmet húzni.

Ezen eszmének megvalósítására felnőtteknél a megyei Gazdasági Egyesület, kicsinyeknél a felállítandó gazdasági ismétlő iskolák vannak hivatva. Az ismétlő iskolák helyes és a mi agrár viszonyainknak megfelelő szervezése által hiszem, hogy kímoldjuk földmivélésünket a régi maradiság kemény vaspánczéjái közül. Ugy, de egy nagy hiány lesz ezeknél is, az

nevezetesen, hogy a mezőgazdasági munkálkodásra gazdasági ismétlő-iskoláink mellett nincs meg a szükséges nagyságu terület s így a legtöbb helyen a faiskolákat kell kijelölnünk erre a célra; azok pedig csaknem mindenütt oly szűk terjedelműek, hogy a legtöbb a törvényes minimumot, a 400 □ ölet sem üti. Ezen meglévő területet a gyümölcs- és konyhakertészet csaknem teljesen felemészti s így ez idő szerint a vármegyénkben felállítandó gazdasági ismétlő iskolák gazdaságtani anyaga jórészen, inkább a gyümölcs- és konyhakertészetre kell szorítkozzék.

Feltétlenül szükséges legalább járásoknk egy mintagazdasági ismétlő iskolát létesíteni legkevesebb 2 hold területen; gazdasági viszonyainknak leginkább megfelelő és a legcélszerűbb gazdasági eszközökkel felszerelve. Így meg lenne adva a minta s ezek irányadóul szolgálnának a többi iskolák gazdálkodásának fokonkint való kibővítésénél.

Gyümölcstermelésünknek nagyobb mérvű fejlesztése érdekében pedig elodázhatatlannak látom egy nagyobb szabású vármegyei faiskola létesítését.

A míg azonban ezek a kérdések megoldást nyerhetnének, tekintettel, hogy vármegyénk minden községe fel van hívva a gazdasági ismétlő-iskola felállítására, — s hiszem is, hogy ezen felhívásnak mindenütt örömmel fognak eleget tenni — a faiskolákban való gazdálkodásnak gyakorlati bemutatására a következő módot látom leghelyesebbnek:

Egy 300 □ öles faiskolát veszek alapul, melynek első feltétele a jó kerítés, a talaj felrigolozása és a gyermekek által való kellő megművelése. Ha ez megvan, 200 □ ölet hagyjunk meg belőle a gyümölcskertészet céljaira, 100 □ ölet szakítsunk ki konyhakerti és kisebb mezőgazdasági növények termesztésére; ebből 25 □ ölet kieszik utak és ösvényekre.

Konyhakertünkben első sorban azon növényeket kultiváljuk, melyek a mindennapi eledel kiegészítő részét képezik, azután pedig, a melyek helyi piacainkon legértékesebben elkelnek. Az egyes növények helyét a talaj természete szerint külön megjelölve, a következőképp oszszuk fel a rendelkezésünkre álló 75 □ ölet területet:

Vegyünk káposztának 16 □ ölet, téli és nyári muroknak 8, czellernek és paprikának 3, paradicsomnak 3, salátának 2, paszulynak 4,

ugorkának 2, hagymának 4, veteménymagvak részére 4 és különféle meleg, vagy hidegágyak részére is 4 □ ölet. A fennmaradó 25 □ ölet pedig legyen törökbuza, burgonya és repa termesztésére szánva.

Mezőgazdasági növényeink termesztését, a talajjavítást, szántást, boronálást, hengerezést, trágyázást, a földművelési eszközöket bemutathatjuk valamelyik jobb berendezésű gazdaságban. Az állattenyésztést, melyet különösen kisgazdáink igen jövedelmezőleg üzhetnek, kiváló figyelemre kell méltatni s az egyes állattajok és fajták szemléltetésére a jobb módu gazdánál nyílik alkalmunk.

Hogy növendékeink minden munkát annál jobb kedvvel és örömmel végezzenek, az így nyert terményeknek egyharmadát jutalomképpen adjuk nekik.

Igy felosztva és elrendezve faiskoláinkat, elméleti tanításunkat a gyakorlati oktatással helyesen párosítsuk, addig is, míg nagyobb terület és felszerelés állhat rendelkezésünkre; földmivélésünk javítása, állattenyésztésünk fejlesztése érdekében gazdasági ismétlő-iskoláink uttörő és alapvető munkát végezhetnek.

Gyümölcs- és konyhakertészet, növénytermelés, földmivélés, talajjavítás, állattenyésztés, ezen tételek azok, melyeket helyes felosztással a három évfolyamu gazdasági ismétlő-iskolákban el kell tárgyalni. Ennek keresztülvitelére okvetlenül megkivánatuk azonban, hogy a kiszabott heti 5 óra pontosan betartassák; a mit legcélszerűbben egy egész napi ismétlő iskolai oktatással lehet elérni. Továbbá, hogy a mulasztási kimutatásokban az ismétlő tankötelesek nevei minél kevesebbszer forduljanak elő.

Egy lépéssel a cél felé minden bizonynyal haladtunk, ha ezen íge tetet ölthet, vagyis ha vármegyénkben mindenik község felállítja a gazdasági ismétlőiskolát. Főcélunk pedig — melyet egy perczig sem szabad szem elől tévesztenünk ez iskolák felállításánál és berendezésénél — az legyen, hogy a sokszor anyagi gondokkal küzdő székely népünknek adjunk kezébe egy fonalat, melynek segítségével jövedelmét szaporíthatja s itthon a Kárpátok büszke bércei alatt is tisztességes megélhetést biztosíthat magának. Végül pedig, hogy ezen iskolák üdvöshatása következtében minél kevesebb redukálódjék azok száma, kik hazájoknak Istenhozzadót mondanak.

Gyerkes Mihály.

TÁRCSA.

Udvartartás.

(A „Székely-Udvarhely” eredeti tárczája.)

Visegrád romjain	Hazám dicsősége,
Elmereng a lelkem.	Nagy idők emléke,
	Felragyog előttem.
Nagy Lajos fénykorát,	Látom hirnevűnkét.
Hatalmát csodálva,	Vitéz tetteinket
	Hordja a hir szárnya.
Mátyás világhírű	Tudomány és erény,
Udvarába szállok.	Dicsőség, pompa, fény
	A mit megcsodálok.
Mit is keressek most	Csak romokot látok,
Ös-Buda várában?	Akármerre járok,
	Mátyás udvarában...
De most épül ottan	Oly epedve várunk,
A királyunk háza.	Jer haza királyunk
	Szép Magyarországra!

Fülei Sz. Lajos.

A hon leányaihoz.*

Uj idők fésző virágit
Magyar lányok a mig éltek,
Dicsőtetéssel koronázott,
Drága hazát szeressétek!
Magyar nőnek honszerelme
Mindig legszebb ékessége,
Ha úgy virít mint a rózsza
Szívök kellő közepébe.

Tudjátok-e mi a haza?
A népek közös virága,
Hogy ha hervad azt megérzi
Minden fia, s minden lánya.
Hazafiság s honszerelme,
Oh! mily drága s mily szép e fény!
Legyen tűz és lánggal égjen,
Minden magyar lánynak szívében.

Nézzetek a multra vissza,
Mi történt egy évezen át?
Hányszor menté honszerelme
Enyészettől meg a hazát?
Voltak a kik a hazáért,
Feláldoztak mindent híven,
S honszerelme csillagai
Égtek gyenge női szívében.

Oh mert mindig csodát tehet
Az a női honszerelme,
Az a tette gyújtó szikra
S nyomán mindig áldás terem.

* Szerzőnek sajtó alá rendezendő költeményeiből. Szerk.

Mi szeretet szívetekben,
S lelketekben mi az érzék,
Lángoljon a hazátokért,
S szent oltárán égjen mindég.

Ragyogja be lelketeket
A hazának haladása,
S büszke hévvel szent örömet
Honleánya ál va lássa.
S csendüljön fel ajkatokon
A magyar dal honleányok!
Szívöböl fakad s szívhez is szól
S az mindig fényt szór reátok.

Hazánk ege s földje ölel,
Az védelmez s abban éltek,
Azt feledés ne hamvaszssa
Az lenne legnagyobb vétek.
Miénk annak kincse, üdve,
Miénk annak szíve, le ke,
S csak az igaz honleány, ki
Szívvel, tettel érdemelte.

Áldozatok a hazáért!
A mult példa magyar lánynak,
S így a jövő nemzedéknek
Legyetek ti a példájok.
Ima szálljon az ég felé
S azzal legyen a lég tele,
Hogy e dicső magyar hazát
Dicsőfény s áldás himezze be!

Kertész Albert.

A jánosfalviak ünnepe.*

(Két cikk.)

— II. Ürmösi Károlynak. —

Többféle dolgot említettem meg fennebb, melyeket szükségesnek tartottam röviden érinteni, hogy baktatási ünnepélyed minden oldalról kidomborítsák. Te valai az ünnepély központja. Most csupán hozzád volna néhány szó, haméltónak találád azokra figyelni. Másoknak is eszébe vannak ugyanazok, de nem mondják, vagy nem írják le neked, mert az írás időbe és fáradságba kerül. Az élő szó pedig elhangzik. Ne hidd el magad, ha eltaláltalak dicserni s ne vedd sértésnek, ha eléggé nem dicserlek meg. A mint mondják, új szita szegen függ. Idők múlva látszik meg, hogy voltaképpen milyen. A papokkal s általában a községszolgálati emberekkel, sőt a legtöbbször az összeházasodott személyekkel is így történik. Az a földolog, hogy egyik fél se csajódjék legalább nagyon. Magas állású papokról, sőt fejedelmekről is mondja a történet, hogy soha se jutottak volna székükbe, ha előre jól ismerik őket. Ma is úgy van sok esetben. Én rólad még ma csupán annyit hiszek, hogy pályádán le h e t e m b e r b e l ő l e d, ha nem kicsinyled teendőid és helyzeteted s nem az embereket és pályatársaidat.

Aztán vannak udvariassági nyilatkozatok, vélemények, melyeket az okos ember felismer és nem veszen éppen készpénznek, hanem inkább buzdításnak. E tekintetben felette sok a tévedés. Általában az ifjúság, főleg a nő-nem sokszor iakol ezért. Az emberek nagy részének legfejlettebb oldala a hisség. Akkor boldog, ha hatra-vakra dicserik. Vén papról is hallottam, hogyha valamely végző diáknak, vagy más fiatal embernek templomból kijövet az ő hallatára dicserték a beszédjét és előadását, már ez elég volt arra, hogy örökre meggyűlölje és üldözze vegye. Az a jámbor fiatal ember nem is tudta, hogy honnan és miért fű feléje a dermesztő szél, buzdítás helyett. Sokan kikaptak a magát páratlanul tartó vén uron, de azért mindvégig olyanok maradt. A hisség, önhittség és önnagyozás örögeit ne engedj magad közelébe. Ismered ezeket az írásból.

Az ünnepély lejárt. Ne késsél sokáig, hanem ébredj fel az ifjú kor tünderei és a nagyváros fénye által lekedre netalán szőtt ábrándok almaiból. Lásd és értsd meg, hogy a falusi egyszerű élet és a természet — ha alkalmazkodunk — több valódi örömet és boldogságot juttat az embernek a szív és a lélek elfaraszta nélkül, mint a városok, főleg a nagyvárosok zaja és a fény között is ijesztő árnyai.

Szerettem volna, ha beszéded tovább fűződik s egy harmadik részben tárgyalod az embernek önmagával és körülményével való békességét. Nincs borzasztóbb állapot a világon, mintha valaki önmagával jó és van meghasonlása. Sokan jutnak e miatt örültek hazába, vagy foguak feyvert önmagok ellen. Övd meg magad e kísértetbe jutástól. Ezt a harmadik részt minden bölcsészeti, történelmi és tapasztalati tanulmányod segítségével hívása mellett folytatólag dolgozd ki és tanuld meg jól, meg pedig első helyen a saját magad számára, megemlékezve Vorosmartyanak Laurájához írott eme sorairól: *Ne nézz, ne nézz gyűvűd távolába. Egész világ nem a mi birtokunk. A mit a szív felszűhát magába, sajátunknak csak annyit mondhatunk.*

Az olyan pap beszédjét szeretem hallgatni, a ki bennem is gondolatokat ebrészt s a nyomait én magamnak egy másikat csinálók annak folyása alatt. Hogy beszédednek ream hatása volt, az onnan bizonyos, hogy ime én egy harmadik részt csináltam magamnak utána. Magat híresnek tartó sok papot hallgattam és sokszor tavoztam el üresen hagyott lélekkel. Az ilyen papoktól s a keztyűs, gyűrűs diákoktól Istenem őrizz — mondták a régiek. Ezek a hasaló, dikciozó, üres beszédű papok. Nincs áldás utánok.

Erődet tul ne becűd, de igen kevésre se. Az első az önhittség és elbizakodás, a második a gyávaság és élbetelenség mocsarába vezet, a hol nem hallik az excelsior, a főlebb, főlebb-jelszó. S ebben van a megölő betű az ifjú emberre nézve.

Az iskolából nem igen lehet messze látni, még ha a távmutató csövek, a tanárok valóban kitűnőek is. S hát ha hiányosak! . . . A jó csövek kellő közel hozák s láthatóvá teszik ugyan a távoli tárgyakat, de a vidék folyton változván, a meglátottak és szemügyre vettek közül is sok lemosódik az emlékezet táblájáról.

Ha ezt a hasonlati képet santikálónak találod, akkor is van benne valami igazság, melyet felismerhetsz. Eddigi szerény állásod is mely volgyben volt magas hegyektől körülvéve, a honnan éppen nem lehet messze látni. Most állottál ki pályád és az élet sikjára, a hol már csakugyan látnod kell mindennemű utjelzőket, különben tévedési variát read.

Engedd meg azért, hogy néhány romháimot és furcsa csövát mutassak meg neked. A romok alatt a hörgéseket is meghallhatod.

Hiteles forrásból hallottam, hogy több évvel ezelőtt és távoli vidéken egy szép remenyekre jogosító fiatal pap a székfoglalása után rövid egy év alatt felforgatja az egész falut, abban minden rendet és minden intézményt, Szembe állította ekkleziáját az iskolával, ezt amazzal s ekkleziáját egy másik társ ekkleziával. Botrányt botrány után idézett elő az iskolaszékben. Üldözöbe vette a tanítókat. Miatta szakadás támadt az egyháztanácsban. Korosomai hős volt s talán soha sem volt teljes józan. Keresztelőken s más társas összejöveteleken a sárga földig itta magát s kimondhatatlan dolgokat mivel az asztalnál. Három fertályos ember módjára ömaga dicsekedve beszélt el saját hívei között máshol viselt ledérségeit. Máshol csinált adósságaiért a végrehajtások egymást érték nála s mégis templom előtt és utcán meue kirtartotta a szakácsné gyűrűs kezzeit s legény létere követelte mindenkitől a kezesókat. Ilyeukor a fejét hátra, hasát, mellét előre vetve s karjait mereven ketté felé tartva olyan volt, mint egy az erő magvas ken derbe, vagy buzába madárjlesztőnek állított bab. Népnap nagy, zajos innepség alkalmával egyik híve hazánál helybeliek és idegenek előtt költői pohárköszönő.

* E kiváló levelet olvasánk, főleg az egyházi, iskolai és nevelési lapok és fűzetek különös figyelmébe ajánljuk. Szerk.

ben dicsekedett azzal, hogy ő szerelm gyermeke s azért olyan szép és eszes. Kartársai ha valahol szerepet adtak neki, legalább 6 újságnak azonnal megírta önmagáról, hogy hatalmas beszédet, vagy felolvasást tartott. A vidékre érkezve, első dolga volt a nagyobb faluk korosomában látogatást tenni s hatalmas szónoklatokkal hitta fel az ivő közönséget arra, hogy válasszik őt papjoknak, mert a meglevő mir ugysem arra való. Viselkedésével és irkálásaival maga ellen zúdította a közigazgatási, törvénykezési és tanügyi hatóságokat. Határtalan góg, elbizakodás, önhittség, macskasság, szemérmetlen viselkedés volt a mindennapi kenyere. Korosomában birakozott s egyszer boros asztalnál többek jelenlétében egyik paraszt híve pofon verte. Hogy tovább mi történt vele, azt nem mondották.

A bágyi vár háta megélti egyik fiatal papot városban és falujában többször hányták ki a korosomából megrugdosva. Egy a közelből eltávozott papot otthon és a szomszéd faluban többször székfoglalást és szalasztottak meg éjjel a korosomából. Egy fiatal felvidéki pap egy kupa pálinka előzetes bevétel után megy reggelienként rövid misére s ebéd előtt még kettőt béveszen. Erdővidék alsó szelén egy fiatal, tudóst adó, büszke pap a parochián s néhai pap által teremtett gyümölcsös és díszkert fáinak és bokrainak kiirtásán, híveivel való dicsőséges kötekedésen s az ekkleziában pénztárának több felesleges nagy kiadásokkal való megterhelésén kezdte. Vártak, vártak, hogy mi lesz. Egyszer alkalomadtán néhány előkelő gazda is elment vele külön fogatokon S. Szentgyörgyre. Délután mulatságba vegyültek. Besötétült. A gazdák viatába vitték s ott hagyva, megszöktek tőle, a családos urtól. Másnap került haza. Csaldájában nagy zavar támadt. A hívek kijelentették, hogy kezéből urvacsorát nem vesznek. Pustulniia kellett onnan a végső nyomor pustája felé. Még a palástja is szinte ott maradt a kezeseknél biztosítékba. A Nyikó vidéken egy másik fiatal pap néhány hó múltán innep szombatján hírnélkül eltant. Másnap nem volt ki az ünnepi szolgálatot végezze. A faluban nagy zavar lett. Egy hét múlva messze távolból kapták levelet, melyben röviden tudatja, hogy csináljanak. a mit tesznek. Ő többé nem pap.

Ne vedd rossz néven ezek felsorolását. Vannak ezeknél még czifrabbak is nagy számmal. Mondásom nélkül is tudod, hogy ezek sajnálatra méltó torzképek. Megtűrő, vagy észre nem vevő felettes hatóságoknak is szegényfoltjai. Az évangéliumban leirt tékozló fiú mindenik, amannak megérési erénye nélkül. Az első alak meglehetősen ki van domborodva. A többieket néhány vonás jelzi. A többi vonást elhallgatom. Szégyenem hallomásaim után oda rakni. Kipótolhatod a hiányzó vonásokat. Korosomából indul ki mindenik s könnyelműség és önhittség emelőjén nőtt fel.

Teremtés faluban mértékletességi egyesületet. Ő a könnyű lesz, így az egész vidék közönségének lész papja a rendtartó kis faluból.

Talán nem sértelek azzal, hogy a ti soraitokból vettem a torzképeket. Már aztán akár valóban élt, akár csak költött alakok ezek, de igazak. A közszégyentől többi ágazataiban sokkal több van ilyen. De ne feledd, hogy a Mester a tanítványai képében titeket jelentett ki a világ világosságainak és a föld savainak s közöttetek semmi esetre sem volna szabad széllámos torzalakoknak lenni. A ki nem illik a Mester zászlója alá, az ne menjen oda, hanem álljon más táborba. . . . Mikor jó el az az idő, mikor legalább az egyházi hatóságokra nem fognak r ilenni a Mesternek geosemánei eme szavai: *dög immár, kelyetek fel?!*

Egudj meg nekem egy kérdést. Van-e a világon az emberiség legszentebb érdekei ellen nagyobb bűn, mint az, ha egy a nép élére pildudnak és vezetőnek állított pap, vagy tanító így viseli magát? Hiszen az ilyennek minden prédikációja és leckéje hazugság és istenkáromlás! . . . (Vége köv.) **Derzsi József.**

TANÜGY.

Gyászünnepe.

Még sajoj a vérző seb, mely a haza fainak szívére ejtetett; még a mély fájdalom gyakran jajban nyer kifejezést a bánatos ajkakon; még csillag a könny azon áldott szemekben, mely a nép millióinak jölléte fölött már félszázad óta öröklik; még ünnep van: g y á s z ü n n e p . . .

A legnemesebb fájdalom érzetével ünnepelek e hó 19-én Udvarhely megye tanító Székely-Udvarhelyt. Ünnepeit azon szerény testület, melynek e haza örömeiben és fájdalmában első sorban van oka osztozni s melynek tagjai nov. 19-én annyiszor tekintettek ártatlan kis csapatokkál az Ég Urához, könyörögve: *•Istenünk, tartsd meg Őt nekünk! • S ime egy más nov. 19. mily fájdalommal lepi meg a sokaságot!*

Az igazi részvételnek, az őszinte bánatnak szomorn képe tükröződött az arcokon, midőn a gyászba öltöztetett megyeház diszteremben elhangzott Végler Gyula zenetanárnak *•Busan kondu •* megható gyászdala, melyet a szerző vezetése alatt a székelykereszturi tanítói kör tagjai közül László Gyula, Peter József, Tóth Vilmos, Viola Miklós, Bokor Tamás, Benczédi Ferencz, György Károly, Miklós György, Darkó Lajos, Elekes György, Kozma Miklós, Belle László, Derzsi Gábor, Mantó György, Peter Janos, Szász Ferencz énekeltek. Ezután Belle László elnök szözlött a közönség- és gyűléshez. A mely fájdalom hangján tárja fel ez ünnepély oly szomorú okát s kegyeletes visszaemlékezést téve egy dicsőségben gazdag, szüvedésekben megtört életre, a rendkívüli közgyűlést megnyitja. Az elnöki megnyitót állva hallgattak. Ezután László József közs. igazgató-tanító felolvasta emlékbeszédét. A költői gondolatokban gazdag, érzesben megható szavak könnyeket idéztek elő a kulöben is szomorú arcokon. . . . Hallottak a könyvek Azért, ki oly sokat hullatott sokakért! Az emlékbeszéd elhangzása után a mély csendet egy-egy halk sóhaj zavarta meg. . . a lélek az Égiek között látta Őt. . . Soó Mariska tanító szavalt nagy hatással, mire Szász Ferencz egyk. titkár felolvasta az

Ő Felségéhez küldendő részvétfeliratot, mely így hangzik:

Császári és Apostoli Királyi Felség!

Legkegyelmesebb Urunk, Királyunk!

Udvarhelyvármegye székely tanítósa a szív legnemesebb fájdalomával a Trón iránti határtalan ragaszkodás érzetével gyűlt egybe, hogy míg egyfelől kiserja bánatát azon pótolhatatlan és csak érzésben kifejezhető veszteség fölött, mely Felségedet és már árvaságra jutott szegény hazánkat érte, midőn a nő-nem legnemesebbikét, a jótékonyaság testet öltött nimbuzát, mindnyájunk édes anyját, Erzsébet Királynéunk Ő Felségét a végenyészetnek átadva tudja; másfelől, hogy undok borzadályival és megvetéssel sujtsa az emberiség azon szörny-szüllöttét, ki szentségtelen kezekkel oltotta ki azon életet, melyhez milliók esdű és áldó tekintete ragaszkodott; dofte át azon egyetlen szívet, mely a könnyek letörésében, az emberiség bolgogításában, a jótékony cselekedetekben nyerte tápiálékát s mely melegségével életet és áldást árasztott nemzetünkre.

Érzi a nagy veszteség súlyát e haza minden fia és leánya s köztük azon szerény testület, mely e hazának igaz és hű polgárokát, a legmagasabb Királyi Trónnak tántoríthatatlan támaszokat nevelni s az emberi vad, állatiás érzelmeknek még csirájában leendő kiirtásával a szelid erkölcsök nemes virágait apolni vannak hivatva. — S midőn feljajdul e testület, fájdalmában zokogva tekint Felségedre, kit a kiméletlen sors oly iszonyu csapással sujtott s tette próbára oly sokat szenvedett nemes szívet. — Érzi kicsinyiségét és tehetetlenségét a vizsgatálás nyújtására, de a tájfalom pillanatokban Felséged számolyához helyezi szent fogadását, hogy nemes hivatását kettőzött szorgalommal teljesítve, Felséges Királynéunk dicső emlékét szívében apolni, nemes tulajdonait a jövő nevezdek szívébe átütetni legfőbb kötelesség leend; másfelől a nevelés minden eszközével oda fog törekedni, hogy az emberiség mindazon fejlődésében lévő rossz tulajdonait megcsirájában megsemmisítse, mely a társadalmi rend és józan erkölcsök pusztító ferge gyanant jelentkezik.

S midőn őszinte részvétet és alattvalói hű ragaszkodással van Felséged iránt, egyttal leborulva kéri a minden vizsgatálás Adóját, jó Istenünket, hogy adjon erőt a nagy csapas eivselésére s tartsa meg drága életét nemzetének boldogítására. Melyek után vagyunk

Császári és Apostoli Királyi Felségednek az Udvarhelymegyei Tanító Egylet nevében mely hódolattal:

Belle László,

egy. elnök.

Szász Ferencz,

egy. titkár.

A feliratot szüntén állva hallgatták végig, mely után elnök előterjeszti, hogy az Almason tartott ez évi rendes közgyűlés alkalmával a tanító-egylet dicsőült Királynéunk emlékét a természetben is megörökíteni óhajtván, az *•Almasi barlang •* 10 szakasza közül a legnagyobbikot, mely 10—15 m. hosszú és széles, gothikus cseppk alakúsaival bamulatot keltő, Almas községének mint tulajtonosnak hozajjárásávan *•Erzsébet szakasz •* nak nevezte el és a Hymnus meg Szózat éneklése közben Ajtai Janos h. almasi unit. pap ünnepélyesen fel is avatta. E barlangot a tanító-egylet emléktáblával fogja ellátni saját költségén.

Egyttal előterjeszti a központi bizottság azon határozatot, hogy a véletlenül nyomorba jutott szegény tanító család rogtan segélyezése czéljából létesített segélyzó alaphoz 50 koronával hozajjárni és *•Erzsébet Királyné rogtan segélyzó-alap •* czímen fogja kezelni, valamint a szóvár-alaphoz 30 koronával járul. Mindemzel előterjesztéseket egyhangulag helyesléssel vették tudomásul.

Ezek után elnök köszönetét fejezte ki a tagok, főkép a vármegye alispánjának a terem átengedéseért, a közönség érdeklődéséért és megjelenéséért, Sjo Mariska, László József és Végler Gyula tagoknak közreműködésükért s a gyűlést bezárta.

A gyászünnepelely a *•Hymnus •* éneklésével végződött. **Tanító.**

Levél Rómából.

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Nem azért írom ezt a levelet, hogy b. lapjának olvasó közönsége meg tudja, hogy én Rómában vagyok, hiszen nem én vagyok az első meg Udvarhelymegyéből sem, a ki gyonyorkodhatott az örök város szépségeiben.

— Igaz, hogy az én falumból itt soha senki sem volt s mikor megúdtás, hogy külső országba megyek, ugy elsrattak, mintha meghaltam volna; pedig nem haltam meg s nem is akarok, hanem egészszegben akarom viszonlatul az én étes magyar hazámat, ha az isteni vegzet is az. —

Hanem írom ezt a levelet azért, hogy elmoudjak egyet-mást az ittem eseményekről s beszélgessek magam is; hisz már három hete, hogy néma ágra vagyok kényserítve. . .

A társadalmi élet élénk, mert egy-egy Luccheni-estet majduem mindennap akad s ez ébren tartja az érdeklődést. A lapok egészen külön rovatot vezetnek, mely az öngyilkosságokkal s a napi merényletekkel foglalkozik.

A politikai élet is megzajosodott. A napokban nyílt meg a képviselőház, a hol eltérve a mi szokásainktól, a kiraly maga olvasta fel a trónbeszédet.

A lapok naponként megemlékeznek a magyar parlament dolgozói is s mi mohón szedjük be a sorokat, melyek édes hazánk ügyeivel foglalkoznak.

Az idő majusi, de azzal ijesztenek, hogy nem sokára az esős negyed fog bekövetkezni, a melynél sokkal kellemesebb a magyar osikorgó tel.

Bocsánat most többet nem írhatok, mert a magyar Consulatusra kell mennem s erre készülök; itt körül várnak a szótárok, mert — a mint mondják — ott senki sem tud magyarul. — Minden jókat kívánva, maradtam Róma, 1898. nov. 20.

Kész híve
Ferencz M.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Kérjük mindazon t. előfizetőinket, kiknek előfizetése már lejárt, szíveskedjenek azt minél előbb megújítani, nehogy a lapnak küldése fennakadást szenvedjen.

— Főispánunk és köztisztviseltekben álló családja az elmúlt héten beköltözött városunkba, mint állandó teli lakhelyére. Közönségünk érzelmeit tolmácsoljuk, midőn a kedves és szeretett családok annak mellő fejevel együtt osztint szívből üdvözljük körünkben.

— Szabad lyceum. A helyi kerületi tanári-kör a szabad lyceum terén már a tavaly a közönség érdeklődése mellett megindított tevékenységét — miként jelezve volt — folytatni fogja s tudományt és ismeretét terjesztő felolvasásainak sorozatát e hó 27-én megkezdi. Lesznek irodalmi, művészeti, történelmi, jog-, orvos- és természet-tudományi előadások. Az első előadás ma (vasárnap) d. u. 5 órakor lesz a rom. kath. főgymnasium dísztermében. Elnöki megnyitót mond dr. Solymossy Lajos főreáliskolai igazgató s felolvasást tart Ravasz Árpád ev. ref. főgymnasium tanár. — Az összes előadások latogatosára érvényes jegy ára személyenként 50 kr.; család-jegy 1 frt. Jegyeket válthatni az előadások színhelyén vagy előlegesen Jánossy Peter rom. kath. főgimn. tanárnál. A szabad lyceum ügyét ajánljuk a művelt közönség figyelmébe.

— Az erd. reform. egyházkerület közgyűlése által a hét erdélyi közepiskola vagyoni ügyeinek megvizsgálására kiküldött három tagú bizottság tegnap városunkba érkezett s a helybeli kollegiumban szorgalmasan és odaadó buzgósággal tesz eleget megbízatásának, végzi teendőit. A bizottság elnöke Bauffy Ernő báró főgondnok; tagjai Bartha Lajos esperes, egyház-k. u. igazg. és Váró Ferencz egykor helybeli főreáliskolai, most nagyenyedi Bethlen-főiskola tanár.

— Felhívás az Erzsébet királyné emlékére gyűjtőkhöz. Haller János gróf, vármegyei főispánjától kóvetkozó sorokat vettük: A m. kir. miniszterelnök, mint a dicsőült Erzsébet királyné emlékének megörökítése érdekében alakított országos bizottság elnöke ezen bizottságunk f. évi november hó 2-án tartott ülésén hozott határozatahoz képest felkéri mindazokat a hatóságokat, egyesületeket, hírlapokat, magánosokat stb., a kik a dicsőült királyné emlékszóbrára adományokat gyűjtöttek, hogy a már befolyt, de valamely pénzintézetnél gyümölcsözőleg el nem helyezett adományokat mielőbb, és alárít vagy megszavazott, de még be nem folyt adományokat pedig azok befizetése után szállítsák be a legközelebbi kir. adóhivatalba, illetőleg Budapestre a központi állampénztárba, vagy a IX. ker. állampénztárba, a hol azok, mint az emlékszóbrára befolyt adományok külön fognak könyveltetni és a központi állampénztárba beszolgáltatni. Felkéri továbbá mindazon hatóságokat, egyesületeket, hírlapokat, magánosokat stb., kik az általuk gyűjtött pénzt valamely pénzintézetnél gyümölcsözőleg elhelyezték, hogy az ezen betét feletti rendelkezésre jogosító okmányokat (takarékpénztári könyvecske stb.) szintén a kir. adóhivatalokhoz, illetőleg Budapestre központi állampénztárba, vagy a IX. ker. állampénztárba szolgáltatassák be, megjegyezve, hogy ezek a betétek az országos bizottság további rendelkezésére a gyümölcsözőtető intézetnél hagyatnak meg. Végül felkéri a miniszterelnök mindazon pénzintézeteket, a melyeknél ezen gyűjtés czimén pénzösszegek elhelyeztettek, hogy az erről szóló részletes adatokat — nyilvántartás czimjéből — közöljék a m. kir. miniszterelnökséggel (Budapest, Vár, Szent-György-ter 1.) Minthogy pedig a m. kir. miniszterelnök ezekkel az intézkedésekkel nem kívánja a további gyűjtéseket megszüntetni, ennél fogva felkéri mindazokat, a kik még gyűjtöttek, hogy a befolyt adományokat azok gyümölcsözőtető elhelyezése esetén pedig a rendelkezésre jogosító okmányokat a kir. adóhivatalokhoz, illetőleg Budapestre a központi állampénztárhoz juttassák el.

— A helybeli jólelkony nőegyesület múlt szerdai filéres munkasertélye — hasonlóan az elsőhöz — fenyesen sikerült. Esztogor Balintné és Solymossy Agnes rendezők igen kedves és élvezetes műsorral lepték meg a szép közönséget. Szacsay Margit — Szacsay Gyula dr. ügyvéd kedves és szeretetreméltó leánya Kezdi-Vásárhelyről — monologot adott elő szép sikerrel. Bartha Gábor nagy hatással szavalt s végül Hargitta Nandor szakiskolai igazgató művészi rendezésével gyönyörű tableaon vivat-ok voltak. A műsor minden egyes pontját zajos t psok követék. — Az e hó 30-iki filéres munka estélyt Szeidel Zuzsa rendezti, melyre felhívjuk közönségünk figyelmét.

— Beiktatás. Ravasz Árpád helybeli ev. ref. koll. tanár édes atyját Ravasz János marosi egyházmegyei esperest a nyaradszeredai nepes gyülekezet Mező-Bándról papjának meghíván, beiktatási ünnepélye e hó 20-án volt.

— A helybeli kereskedő ifjusági kör tegnapielőtt sikerült felolvasó-estélyt rendezett saját körében. Zimny Ferencz köri elnök talpraesett, szakszerű felolvasásban elbeszélte kereskedők, az ifjuság és a tanoncz-ügy kivánalmait, melyet helyesléssel s zajos tapsokkal jutalmazott a hallgatóság. Nuridsan Marton ügyesen monologizált. Ez volt az első estély s mint értesülünk, ezután minden pénteken folytatják. Csodálkozunk, hogy a főnök urak egészen távol tartják magukat e kellemes és szakkörükbe vágó estélyektől; habár arra rendszeren meghívják.

— Emlékezések. Városunk és vármegyénk iskoláiban kegyeleles emlékműveket tartottak elhunyt Erzsébet királyné emlékműveit alkalmából. Szentegyház-as-Olahfaluban a rom. kath. elemi népiskola elen Pap Albert iskolaszéki elnökkel, mintegy 10 pontból álló gyászos műsorral tette emlékeztetése Nagyasszonyunk nevnapj évfordulóját. Közreműködtek az elnökön kívül Imre Regina tanítónő, Ambrus Ferencz és Hozó János tanítók s a növendékek szavaltak és karban énekeltek. Jelen volt a községi képviselőtestület és a lakosság számos tagja is. — Medesér községben e hó 20-ikán tartották az iskolai ünnepélyt nagyszámú közönség jelenlétében. Ferencz Áron ottani pap megható imat mondott s záróbeszédet szintén ő tartott. A gyászün-

nephez méltó felolvasás Beke Mózes tanítótól s a növendékek alkalmi szavaltata, változatos, összhangzó éneke mély érzést keltett a hallgatóságban. A nov. 19-ére vonatkozó országos törvénynek felolvasását állva hallgatta a közönség. Balint Mihály medeséri körjegyző vezetésével a képviselőtestület gyászsba vont nemzeti lobogó alatt jelent meg s az ünnepély lefolyásáig az ifjuság mulatságát beszüntették. Azon növendékeket, kik az ünnepségen szavaltak, 2 korona jutalomban részesítette Balint körjegyző. Elhatározták továbbá, hogy az iskola részére Erzsébet királyné arczképét megfestetik.

— A polgári önképző és segélyző egyesület holnapi (hétfő) fillérestélye ismét egyike lesz a legélvezetesebbeknek. A múlt hétfőn is zsufozásig telve volt a kör aagyterme s mind inkább szükségét érzí közönségünk a tagasabb helyiségnek. Lázár Ádám gróf, vármegyénk főjegyzője köztetszettel fogadott felolvasása annyira hatott, hogy a holnapi estélyt rendezők nyomban felkértek újabb felolvasásra s a nálunk is csakhamar népszerűvé lett nemes gróf kegyes volt elfogadni — a jó czél érdekében. A gazdag műsor többi pontjai szintén ismert kezekben vannak. Szaval Ferencz Póli, Dialogot adnak elő László Mariska és ifj. Jakab Gyula. Szaval Szakács József. Az estélyt Szabó Ilonka, Valentsik Róza, Panajoth Albert és Biró Denes rendezik. A múlt hétfői fillérestély több szereplő: Lányi Rózsika és Márton Árpád igen sikerült szavaltatakkal szintén megnyerték a közönség tetszését.

— Nyilvános faeladás. Valahára megértük, hogy nyilvános arverési hirdetés útján kínálva városunk az eladásra szánt holmiját s így minél szélesebb körben tudomást szerezzek róla. Malszámunk megfalelő rovatában közöljük az első árverési hirdetést s arra e helyen is felhívjuk a venni szándékozók figyelmét.

— Kudarczot vallott sztrájk. E hó 22-én a helybeli Orbán, Nagy és Tamas cipőüzlet külön műhelyében az összes segédek egyszerre megszűntették munkájukat s elmentek koresomaba és egész késő estig a részszegség ittak. A czégtulajdonosok el sem tudták képzelni, mi lehet oka e rögtöni munkamegszakításnak s várták a dolgok fejlődését; kelő időben jelentvén a rendőrségnek is az esetet. Estére került az idő s elázva, az italtól virtuskodó cipészlegények a műhelybe rontottak. Törték-zuzták és még jobban kiabáltak. A rendőrség résen volt s a helybeli csendőrség segítségével sikerült a garazdalkodokat hűvösre kiseráni. A segédek jelenleg — kettő kivételével, kik a küzelemben munkaköptelenek lettek — szorgalmasan és a legnagyobb rendben folytatják dolgukat s mint értesülünk és az eddigi körülményekből kitünik — okuk epen nem volt a sztrájkra.

— Halalozás. Szilágyi Márton nyug. m. kir. pénzügyi titkár életének 50-iki, boldog házassága 25-ik évében e hó 17-én elhalt Etéden. Halálát felesége özv. Szilágyi Martonné Bekó Rakhel s gyermekei Virgil és Béla gyászolják.

— Torvényhatósági bizottsági új tagok. A vármegyénkben e hó 16-án megtartott választásokon következők lettek törvényhatósági bizottsági tagoknak megválasztva: 1. Székely-Udvarhely város részéről: Balint György és Kovács Mór dr. 2. Szombatfalván: Vajda Ferencz és Szabady Tivadár. 3. Vargyason: Kisgyörgy Sándor. 4. Szentegyház-as-Olahfaluban: Daniel Károly, Tankó Ignác és Lántzky József. 5. Nagy-Galambtalván: Kányádi Miklós. 6. Korondon: Vass Mihály és Ambrus Márton (Dani fia). 7. Bika-falván: Solymossy Eudre és Ferencz Lajos. 8. Tibód-ban: Elek Balázs. 9. Fenyedén: Sebők Márton ifj. és Pap Lőrincz. 10. Farkaslakán: Fancsali Dénes és Simó János. 11. Patakfalván: Ferencz János. 12. Felső-Sófalván: Veress Mózes és Kovács Mózes ifj. 13. Alsó-Sófalván: Péter Károly. 14. Derzsben: Fuchs Vilmos dr. 15. Atyhában: Demster Lőrincz dr. és Gyórfi János Ferencz. 16. Parajdon Ficsz József. 17. Homoród-Szentmartonban: Gergely Mózes. 18. Zetelakán: Szabó Gergely és Biró Mihály. 19. Orosz-hegyben: Tamas Ágoston, Pál István és Gálffy Eudre. 20. Dobóban: Barabas József. 21. Székely-Keresztúr: Gyórti Lajos és Jakabházy Samuel. 22. Tordátfalván: Patakfalvi Samu és Gáspár Zsigmond. 23. Homoród-Osládon: Szombatfalvy Lajos. 24. Magyar-Hermányban: Benedek Elek. 25. Homoród-Városfalván: Sándor Ferencz. 26. Etéden: Gagyi Laj s. 27. Ravában: Keekés Isák és Birton Mihály. 28. Kis Solymosban: Ugron István. 29. Kobat-Demetertalván: Gálffy Kálmán, László Péter és Osvath Aron. 30. Homoród-Almasban: Ajtai János. 31. Lovétén: Mihály Lajos és Bence Lőrincz. 32. Oaszteleken: Benedek Kerestély és Nagy József. 33. Uj Székelyen: Szent-erzsébeti Szakács Peter kamarai titkár. 34. Siklodon: Györgyi Samu. 35. Kőröspatakon: Ádám Domokos.

— Erzsébet királyné emlékfái. A Székely-Udvarhely e év 45. és 46. számaiban „Faültetés” cz. alatt, Krecsy Béla fővárosi tanár tollából ismertették az amerikai iskolák faültetési ünnepét. Darányi Ignác dr. földművelésügyi miniszter gyöngéd és igen szép gondolatával, csakhamar megvalósította ábrándunkat. Éppen Erzsébet napján, magyar hazánk védszentjének, dicsőült királynénknak törvénybe iktatott emléknapján fordult a nagy r haza fia- és leányaihoz, hogy királynéknak emlékeztetere fakat ültessenek. Hegyen, völgyön, hazánkban minden alkalmas helyen, a városok neparadata, a csendes faluk egyszerű lakói közt szomorúfűz, terebélyes hars, viharral daczólgó tölgy és az örökké zöld fényő hirdessék kegyeleles halánkat. Azért, ki annyira szeretett Minket. Darányi miniszter felhívásban kéri a közönséget, hogy az ültetett fakat „Erzsébet királyné emlékfái” felirattal lássa el s az eredményről is a jövő év első felében értesítse, mert annak idején örök emlékül közzé teszi. Midőn a legmelegebben üdvözljük Darányi miniszternek ezen mindnyájunkat megható szép intenczióját, egyuttal szólunk vármegyénk hazafias tanítóságához és lapunk olvasóközönségéhez. A törvénybe iktatott Erzsébet-nap kegyeleles megünneplésekor tanítóink vegyék programmba minden évben az „Erzsébet-emlékfák” ültetését is. Olvasóinkat pedig arra kérjük, hogy meghallgatva a miniszter felhívását, annak minél előben tegyenek eleget. Végül kijelentjük, hogy az ültetett fak idejéről és mennyiségéről lapunkat is értesíteni szíveskedjenek.

— Névmagyarosítás. Ráberger Sándor helybeli polgártárs, valamint kiskoru gyermekei Möriz, Emma, Háni, Borosa és Lőrincz vezetéknevét belügyminiszteri engedéllyel R é v é s z-r-e változtatta.

— Bakancs szállítás. Az 1899. évi honvédségi láb-beli szükségletből székelyföldi kisiparosok összesen 3000 part szállítanak 14,010 frt munkadíj mellett. A helybeli „Bőriparaszövetkezet” 400 pár bakancs és 400 pár könnyű cipő szállítására nyert megbízást.

— Vonatösszeütközés. Jambor székely vonatunk egy kis bajt csinált. Az e hó 22-én reggel Budapestről 4 óra 3 perczkor Héjjasfalvára érkező vonat beleakadt a városunkból ment és a határfánál előbbre állott székely vonatba. A két vonat horzsolta egymást, melynek következtében a budapestinek mozdonya és két kocsija annyira megsérült, hogy ujjakkal kellett kicsorolni. E miatt a Brassóba ment vonat 2 óra 50 perczet késétt s 8 óra helyett 11 órakor érkezett. Az utasok közül egy sem sérült meg.

— Rövid hírek. A király a genfi e k n e k. A genfi államtanácsban — mint egy távirat jelenti — felolvasták gróf Kufstein osztrák-magyar követnek egy levelét, a melyhez 20,000 frank volt csatolva a Genf szegényei számára. Az államtanács elhatározta, hogy Ferencz József királyhoz hálaíratot intéz. — Felolvasó főispán. Mikó Árpád Marostordavármegye és Maros-Vásárhely főispánja az iparosok és ipari munkások vasárnapi képzésére Maros-Vásárhelyt tartani szokott ingyenes felolvasások egyikét elvállalta s azt a bizottság nagy örömmel január havára ki is tűzte. — Megfagyva találták Rácó Dénes hodgyai lakost Sükő község végében. Bizonyára páliuka áldozata lett. — Egészségek szörnyű kínok közt elhalt Nagy J. Ferencz 4 éves Ilonka nevű kis leánya Oroszhegy-Várságban. Több gyermekkel játszott az udvaron, hol a gyalult forgácsot felgyújtották s az így támadt tüztől halálosan megsebesült. — Luccheni cinkostársaság. A párisi Journal-nak azt jelenti Nantuából, hogy ott állítólag Erzsébet királyné meggyilkolásában való bűnrészség gyanúja miatt letartóztattak egy embert, a ki Svájczból jövet Anglia felé tartott.

KÖZGAZDASÁG.

Bor a veres szőlőből (ribiszke). Bence Márton ügyvédnél Oktádon névnapj alkalmából piros, tiszta, kissé keserűes utóízű, idei veres szőlő bort is tettek este az asztalra. A sok vendég nem győzte dicsérni színt, ízt, erejét. A háznál készítették a nyáron ügyes noi kezek. Egy liter szőlőlehez egy kiló cukrot és két liter vizet adtak. Tehát egy liter bor 18 krajczárba került a szőlő értékén és a munkán kívül. A szőlőt a gerezdekről előbb lefosztották, aztán összetörték a szemeket s két nap mulva sajtolták ki és tették hozzá a megtört cukrot és tiszta vizet. Megforrott és lehuzták a piroziny hordóból üvegekbe. A bagyi Daczo atyafi családoktól tanulták el a nyaron a borkészítés ilyen módját. Sokféle masok is készítik, de nem így s a bor nem is ilyen. Mennyi olyan hely van nálunk falukon és városokon, hol e szőlőbokrak kapással és keves trágyázással dusan tenyésznek s bőven teremnének s a befőtteken és aszalványokon kívül mennyi jó bort is lehetne készíteni nemcsak házi használatra, hanem eladásra is, mert a ma forgalomban lévő borok nagy része meg sem közelíti ezt semmi tekintetben. Hiszen nem csupán a venyigés szőlőknak engedélyezte Noé azt a kiváltságot, hogy ok adják a bort, mert a venyigések is gyümölcsök, de még más gyümölcsök is vannak: alma, körte, ribiszke. Főleg mostanában nagyon is kifizetné magát.

Szerkesztői üzenetek.

Az ürdögsgizeti rab igen jól van megírva, títne is a mérték, de — politikai vonatkozása miatt — még sem közölhetjük. Kérünk hazáról valót. Itthon is elég van miről írni. Az ilyeneket hagyjuk a napilapoknak, melyek folyton tárgyalják.

V. Zs. N-Bittse. Hálas köszönet. Mindig szívesen látjuk. Üdvözlét!

HIVATALOS RÉSZ.

Sz. 27345—898 alisp. Árverési hirdetmény. A vármegyeaz földszinti részében a Dénes János özég alatt fennálló üzletheiységi 1593. április hó 24-től kezdődőleg 3 egymás után következő évre, azaz bezárólag 1902 év április 24-ig haszonbérbe adatik. Az évi bérösszegnek kikáltásti ára 400 frt. A haszonbér mindig negyedves részietekben és előre fizetendő, — pontatlan fizetés esetén a bérlet felmondottnak tekintetik. Felhívomnak tehát árverezési szándékozók, hogy irásbeli ajánlataikat előirrotthoz a árverés megkezdése napjára azaz 1893. december 3-ának délelőtt 9 órájáig annál bizonyosabban adják be, mert az árverés megkezdése után beadottak figyelembe vétetni nem fognak. Az ajánlatokhoz a 3 évi bérösszeg kikáltásti árauk 10 szazatára vagyis 120 frt mint bantapénz készpénzben vagy tőzsdeneig jegyzet óvalékpépes értékpapirban lesz mellékelendő, mely az ajánlat elfogadása esetén visszatartanak a bérlet javára takarékpénztárral gyümölcsözőtetik s az utolsó bérleti év utolsó fizetési tételébe számítatik be. Feuntartatik azon jog, hogy a beérkezett ajánlatok felett szabadon határozhassak. Az ajánlatban jelen száma való hivatkozás mellett világo-san kitüntetendő szövebi ajánlatul jegyzőkönyvre bemutatandó, hogy árverező a feltételeket ismeri s magát azoknak átveten. Az árverést vezetésem alatt vagy kiküldöttem közbejöttével 1893. december hó 3-án d. e. 9 órakor a megyeház kis tanácskozó termében fogom megtartani. Székely Udvarhely, 1893. november hó 23-án. Jakab Gyula, alispán.

Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz. 27431—898. alisp. Székely-Udvarhely város polgármesterének és valamennyi községi elöljáróságának. Közölni létel vegett értesitem, hogy Daróc községben a sertésvész; Homoród-Remetében a száj-és kórmafáj megszűnt s e községek a zárlat alól fel vannak oldva. Székely-Udvarhely, 1893. nov. hó 22-én Jakab Gyula alisp.

HIRDETÉSEK.

Sz. 8098—898. kig.

Hirdetés.

Sz.-Udvarhely város tulajdonát képező közép erdőben — a várostól félóra távolságra — 19 □ öl tűzifa; 53¹/₂ öl ág, 156 drb lábán álló nagy fa és 16 drb ledöntött csutak *folyó év december 4-én* (vasárnap) d. e. 9 órakor a legtöbbet ígérőknek eladatik.

Sz.-Udvarhelyt, 1898. november 25-én.

Gyarmathy,
polgármester.

Sz. 18796—1898. szb.

Pályázati hirdetés.

Udvarhelyvármegye székelykeresztúri járásban a siklódi körbába állásáról lemondott s ezen állás betöltésére határidővel folyó évi december 15-ike tüzetik ki. Ezzel felhívjuk a pályázók, hogy ezen határidőt megelőző nap alírothoz a folyamodványait annál is inkább adják be, mert a később beérkezett folyamodványok figyelembe vételét nem fognak.

Ezen állás jövedelmei:
I. Rendes fizetés 50 frt. II. Lakbér 20 frt. III. Minden megbetegedési eset után 1 frt, vagy a természetben kiszolgálható egy véka gabona.

Székely Keresztúr, 1898. november 10-én.

Dollny Róbert,
szolgabíró.

Szám 6896—1898.

polg.

Hirdetés.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék mint csödbíró részéről közhírré tétetik, hogy a Günther Lajos csödtömegéhez tartozó összes könyvkereskedési arucikkok, könyvek, irások, folszerelések stb. elárverezése elrendeltetik következő feltételek alatt:

1. A csödtömeg 1-től 2117. és 2217-től bezárólag 2222. tétel alatt bejegyzett ingóságok, melyek becsértéke 1127 frt 54 kr egy csoportban,
2. A csödtömeg 2118-tól 2142. tétel alatt bezárólag felsorolt 10 frt becsértékű ingóságok szintén egy csoportban,
3. A csödtömeg 2143-tól 2155. tételéig és 2216. tétel alatt felsorolt 7 frt 35 kr becsértékű ingóságok egy csoportban,
4. A csödtömeg 2156. tétel alatt felsorolt 12 frt becsértékű ingóságok egy csoportban,
5. A csödtömeg 2157. tételétől 2161. tételéig bezárólag felsorolt 3 frt 50 kr becsértékű ingóságok egy csoportban,
6. A csödtömeg 2196. tétel alatt bejegyzett 2 frt becsértékű ingóság külön,
7. A csödtömeg 2162. tételétől 2197. tételéig és 2199. tételétől 2208. tételéig bezárólag felsorolt ingóságok egy csoportban, melyek becsértéke 45 frt,
8. A csödtömeg 2198. tétel, valamint 2209. tételétől 2215. tételéig bezárólag felsorolt 10 frt 40 kr becsértékű ingóságok szintén egy csoportban bocsátatnak árverés alá,
9. Az ingóságok egyes csoportjainak kikiáltási ára a becsérték s ha az nem ígértetnek meg, egy negyed órai várakozás után azok 25 százalékkal alább szállítatnak; ha pedig ez esetben sem jelentkeznék a vevő valamelyik csoportra, azon csoport ingóságai leltári tételek szerint adatnak el becsáron alól is.
10. A csoportokban való árverezés esetében árverezni kívánók kötelesek azon csoport becsértékének 10 százalékát a bírósági kiküldött kezéhez bánatpénzül lefizetni, mely a vételárba számítandó be.
11. A legtöbbet ígérő köteles a vételárt a leütés után azonnal kifizetni a bírói kiküldött kezéhez, melynek elmulasztása esetében bánatpénze elvesz a csödtömeg javára s az ingóságok vevőnek terhére leltári tételek szerint is újabb és nyomban elárvereztetnek.
12. A megvett ingóságok csak a vételár lefizetése után adatnak át vevők birtokába.

12. Az árverezés 1898. december hó 16-ikára s esetleg következő napjaira mindig délelőtti 8 órája tüzetik ki Székely-Udvarhely város felső piacán Günther Lajos üzleti helyiségében s foganatosítása iránt a csödtömeg átküldése mellett megkerestetik a székelyudvarhelyi kir. járásbíró.

A királyi törvényszéknek Székely-Udvarhelyt, 1898. évi november hó 17-én tartott üléséből.
Mentovich, elnök. Király, t. jegyző.

Szám 6897—1898. polg.

Hirdetés.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék mint csödbíró részéről közhírré tétetik, hogy új. Denes Jánosnak csödtömegéhez tartozó divat, rövid és kézműrucikkok árverezése elrendeltetik következő feltételek alatt:

1. A csödtömeg 1-től 2640. tételéig bezárólag felvett 3770 frt 42 kr becsült divat, rövid- és kézműrucikkok egy csoportban;
2. A csödtömeg 2641-2667-ig bezárólag és 2674. tétel alatt felvett 80 frt 10 kr becsült divat, rövid- és kézműrucikkok szintén egy külön csoportban;
3. A csödtömeg 2673. és 2675. tétel alatt felvett 155 frt becsült bolti berendezési tárgyak egy csoportban;
4. A csödtömeg 2668-tól 2672-ig és 2676-tól 2686. tételéig felvett 62 frt 80 kr becsült különböző berendezési tárgyak és a csödtömeg 2687-től 2692. tételéig bezárólag felvett 80 frt 80 kr becsült házi butorok leltári tételek szerint darabonként bocsátatnak árverés alá.
5. Kikiáltási ár a fennebb kitüntetett becsár s ha ez nem ígértetnek meg, az 1., 2., 3. alatt jelzett csoportokba osztott tárgyaknál

félóra várakozás után a kikiáltási ár 20 százalékkal leszállítatik; ha pedig ezen árleengedés után félóra alatt sem tétetnek ígért, akkor ezen csoportokba osztott tárgyak is leltári tételek szerint darabonként el fognak adni a legtöbbet ígérőknek a kikiáltási áron alól is; hasonló módon elárvereztetnek kikiáltási áron alól is a 4-ik pontban jelzett egyes tárgyak, bánatpénz letétele nélkül.

6. A fennebb 1., 2., 3. pontok alatt felsorolt és csoportokba osztott ingóságok csoportokban elárverezésekor venni szándékozók kötelesek minden egyes csoport becsárának 10 százalékát bánatpénzül a bírói kiküldött kezéhez letenni, mely a vételárba számítandó be.

Ezen esetekben vevő hordozza a bélyegeket és kincstári illetéket, melyet a vételárral együtt a bírói kiküldött kezéhez, leütés után azonnal kifizetni tartozik; ellenesetben vevő bánatpénze a tömeg javára elvesz, s az árverezés nyomban folytatattik vevő kárára és veszélyére; ezen feltételek teljesítése után a megvett tárgyak vevő tulajdonába mennek át.

7. Vevő jogosítva van a csoportokban elárverezett ingóságok a leltár szerinti átadását követően tömeg gondnoktól, köteles azonban az átadással felmerülő és bíróság megállapítandó költségeket a csödtömegnek megfizetni 8 nap és végrehajtás terhe alatt.

8. A mennyiben vevő 8 nap alatt az általa megvett tárgyakat a köztudott üzleti helyiségéből el nem szállítja, köteles ezen időtől kezdve az üzleti helyiség után 1899. évi április 24-ig járó 400 frt évi bérösszegnek megfelelő részét az Udvarhelymegye törvényhatóságánál kötött bérleti szerződés értelmében a csödtömeg javára a tömeg gondnok kezéhez megfizetni.

9. Darabonként eladott ingók vételárát vevő köteles szintén azonnal a leütés után a bírósági kiküldött kezéhez kifizetni.

10. Az árverés 1898. december 20-án és következő napjaira, mindenkor délelőtti 8 órája tüzetik ki, Sz.-Udvarhely városban közzéadni a vármegyeházában levő üzleti helyiségbe, s foganatosítása iránt a csödtömeg átküldése mellett, a sz.-udvarhelyi kir. járásbíró kerestetik meg.

A királyi törvényszéknek Székely-Udvarhelyt, 1898. évi november hó 17-én tartott üléséből.

Szám 953—1898. vh.

Arverési hirdetés.

A székelyudvarhelyi kir. bírósági végrehajtó közhírré teszi, hogy a székelyudvarhelyi kir. járásbíró részéről V. 541/1—898. polg. számú végzése által székelyudvarhelyi Zálogkölcson-intézet és betéti pénztárnak, képviselő ügyvéd Gyarmathy Ferencz által, farkaslaki Albert Zsigmond, Albert József, ifj. Nagy István, és Albert Sándor ellen 205 frt tőke és járuléka iránti ügyben alpereseknél Farkaslaka községben összesen 378 frt becsült következő javai, u. m.: két hámos kanca, tíz szekér széna, tizenöt kalangya zab, egy vasas kerekű lószék, egy vaske vasastaligával együtt, hét szekér széna, két drb 1 éves fehérszörű sertés, két fehérszörű tehén és még 9., 10., 11. tétel alatti ingók Farkaslaka községében 1898. december hó 17-én d. e. 9 órakor nyilvános árverésen el fognak adni, melynél az egyes javak vételáron azonnal fizetendők, esetleg a becsáron alól is a többet ígérőknek el fognak adni.

Az árverési feltételek a bírósági végrehajtónál megtekinthetők. Ezuttal felhívjuk mindazok, kik a lefoglalt javak iránt elsőbbségi jogokat érvényesíthetnek, hogy elsőbbségi bejelentéseiket az árverés kezdetéig, habár külön értesítést nem vettek is, alulírt végrehajtóhoz nyújtsák be, mert különben azok a végrehajtás folyamatát nem gátolva, egyedül a vételár fölösslegére fognak utasíttatni.

Székelyudvarhelyi bírósági végrehajtótól.

Székely-Udvarhelyt, 1898. november hó 20-án.

Eiró Sándor s. k.
kir. végrehajtó.

Az

erdélyi hegyi borok

TEUSCH B. JÓZSEF

pinczéből
(Segesvárt, Erdélyben)

Árjegyzék kivonata:

Nagy Küküllőmenti 1896-beli	1 liter	36 kr.
Marosmenti	1 liter	40 kr.
Kis-Küküllőmenti	1 liter	42 kr.
Bolkácsi	1 liter	60 kr.
Dánaosi	1 liter	65 kr.

üveg nélkül. Az üvegekért 7 kr fizetendő és ugyanez árban tisztán kimosva visszavételnek.
Főraktár: GALJÁNOS fűszer- és csemegéüzletében Székely-Udvarhelyt (Kossuth-utca).

Sz. 15490—1898. szb.

Pályázati hirdetés.

Udvarhelyvármegyében a VIII-ik közegészségi körorvosi állomás lemondás folytán üresedésbe jött.

Ezen körhöz Szentgyházás és Kápolnás-Oláhfalu, Lövete és Homoród-Almás községek tartoznak Szentgyházás-Oláhfalu központtal, hol az orvos köteles lakni.

Fizetés évi 400 frt és természetbeni szállás.

A körorvos nyáron a homoródi gyógyfürdőn fürdőorvosi teendőket végezve, ezért külön 200 frt fizetés s fűrdőben két szobából álló lakás illeti.

Az orvosi rendelvevények valamint a műtétek díjai is szabályozva vannak 50 krtól 15 frtig, vagyontalan betegek díj nélkül gyógykezelendők.

Járvány kiütése vagy hivatalból lett kiküldetéseknél a körorvost díj nem illeti, csak természetben kiszolgálható fuvart vagy annak ára kilométerenként 15 kr.

A körorvos köteles leendő havonként és félévönként a járási orvoshoz egészségügyi jelentést és kimutatást beküldeni.

A pályázni kívánók felhívjuk, hogy az 1876. évi XII. t. cz. értelmében felszerelt folyamodványokat 1898. évi december 10-ig alírothoz járási főszolgabíróhoz adják be.

Székely-Udvarhelyt, 1898. november 17-én.

Dr. Demeter Lőrincz,
főszolgabíró.

Szám 6837—1898.

polg.

Hirdetés.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék mint csödbíró részéről közhírré tétetik, hogy a Gáspár Ferencz csödtömegéhez tartozó, a csödtömeg 377-től 411-ig és 426. tétel alatt felvett 154 frt 10 kr becsült kész bórarcucikkok, bőrneműek és börtüzetli szerelvények, továbbá a csödtömeg 412—425. tételéi alatt felvett, 30 frt 30 krra becsült házi butoroknak, melyek mind a köztudott Gáspár Ferencznek Székely-Udvarhely városában, Kossuth-utca 174. számú lak-helyiségében vannak elhelyezve, elárverezése elrendeltetik következő feltételek alatt:

1. A csödtömeg 377—411. és 426. tételéi alatt felvett ingóságok egy csoportban 154 frt 10 kr kikiáltási árban,

a 412—425. tétel alatt felvett butorok szintén egy csoportban 30 frt 30 kr kikiáltási árban bocsátatnak árverezés alá.

2. Ha ezen kikiáltási ár nem ígértetnek meg, egy órai várakozás után a kikiáltási ár leszállítatik 25 százalékkal s ha félóra várakozás után az így leszállított ár is nem ígértetnek meg, az összes ingóságok leltári tételek szerint bocsátatnak árverés alá s becsáron alól is eladhatnak.

3. Csoportokban való árverezésre venni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 20 százalékát lefizetni a bírói kiküldött kezéhez, mely a leütéskor azonnal befizetendő vételárba számítatik be.

4. Ha vevő a vételárt azonnal a leütés után nem fizetné be a bírói kiküldött kezéhez, bánatpénze a tömeg javára elvesz s a tárgyak vevő kárára azonnal elárvereztetnek.

5. A tárgyak leltári tételek szerint való eladásánál bánatpénz letétele nem kívántatik s a megígért legmagasabb vételár azonnal lefizetendő a bírói kiküldött kezéhez s csak ekkor adatik át a megvett tárgy vevőnek; ellenesetben ugyanazon tárgy elárverezése folytatattik a vevő kárára.

6. Az árverés határnapján 1898. évi december hó 10-ike délelőtti 8 órája tüzetik ki Székely-Udvarhely városban, Kossuth-utca 174. sz. alatt lévő Gáspár Ferencz lakhelyiségében s foganatosítása iránt a csödtömeg átküldése mellett megkerestetik a székelyudvarhelyi kir. járásbíró.

A királyi törvényszéknek Székely-Udvarhelyt, 1898. évi november hó 17-én tartott üléséből.

Mentovich,
elnök.Király,
t. jegyző.

Udvarhelyvármegye alispánjától.

Sz. 26112—898. alisp.

Pályázati hirdetés.

A Székely-Udvarhely városi állatorvosi állás elhalálózás folytán üresedésbe jövén, annak választás utáni betöltésére ezennel pályázatot nyitok.

Javadalom évi 300 frt fizetés, 100 frt lakbér, a vágatási biz. osi teendőikért szabályrendelítleg, a vásárokról vasutou elszállítandó állatok megvizsgálásáért törvényszerűleg megállapított díjak.

Pályázni kívánók okleveles állatorvosok kellően felszerelt folyamodásaikat folyó évi december 28-ig adják be alírothoz.

Székely-Udvarhelyen, 1898. évi november hó 7-én
Jakab Gyula,
alispán.

Amerikai zseborák.

Jótállással, hogy a nickel színét nem változtatja, szerkezeze pontosabb és jobb, mint a legdrágábbaké. Ára darabonként 3 frt. Jótállás mellett, míg a készlet tart. Hozzá ezüstös óralánc 60 kr

Önberetváló készülék.

Fox, valódi solingeni gyártmány, sok kiállításon kitüntetve, gyakorlás nem kell. Megvágás kizárva. Tiszta és kényelmes munka. Bőrbe-tégtől megment. Tartós és pénz megtakarító. Darabja 3 frt. A penge *** csillagos acélból és a többi részei alpacából vannak.

Egy külön penge hozzá 1 forint.

Megrendelhető:

Pollák Sándor főbizományosnál

BUDAPEST, V. ker., Kálmán-utca 17.

Gyűjtőknek 5 darab után egy ingyen küldetik.